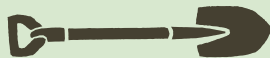

THE COMPOST COLLECTIVE

KO E POKASI (BOKASHI)

KO E KAMATA HONO NGAOHI

'Oku kehe ange 'a e Pokasi mei he Komiposi he 'oku ngāue'aki 'a e pauta faito'o ke fakapala'aki 'a e keikeinanga mo e toetoenga me'akai. 'Oku vave ange ai 'a hono fakapala 'o e ngaahi me'a koia pea to'o atu ai mo hono nanamu foki.

'Oku 'ikai ke fiema'u ha 'okisena (oxygen) ia 'i hono ngaahi 'o e Pokasi. 'Oku ngaohi'aki ia 'a e ongo kane 'o hilifaki 'a e taha 'i he funga 'o e kane 'e taha. 'Oku fa'o 'i he kane 'i 'olunga 'a e toetoenga me'akai mo e keikeinanga 'o tapuni malu, pea 'oku fakatafe 'a e huhu'a mei he kane koia ki he kane 'i lalo.

Pea 'oku fokotu'u ia 'i ha feitu'u 'oku māmāfana 'o 'ikai ke la'aina.

KO E ME'A KE TĀNAKI KI AI

Koe'uhi ko e founa 'oku fakapala'aki 'a e Pokasi, 'e lava ai ke faka'aonga'i e ngaahi me'akai 'oku 'ikai fa'a ngāue'aki 'i he ngaahi 'o e komiposi angamaheni pe ko ha me'akai 'oku 'ikai fafanga pe kai 'e he kelemutu 'o hangē ko e:

- fua'i'akau mo e vesitapolo
- Penu'i kofi mo e ti kofu pepa
- Me'akai moho mo e me'akai kuo 'osi ngaahi 'o hangē ko e mā mo e pasitā
- Me'akai mohu polotini (protein) 'o hangē ko e siisi, fua'imoa, kakano'i manu, ika mo ha hui iiki

'OUA 'E TĀNAKI ENI KI AI

'Oua 'e tānaki e ngaahi me'a ni ki ai;

- Ngaahi me'a "Lanumelomelo" (Browns) 'o hangē ko e pepa, kātīpōti pe ko e malamala'i'akau
- Ngaahi me'a huhu'a 'o hangē ko e hu'akau, hu'a fo'i'akau pe ko ha lolo.
- Hui lalahi
- Milemila kofu koloa

EcoMatters

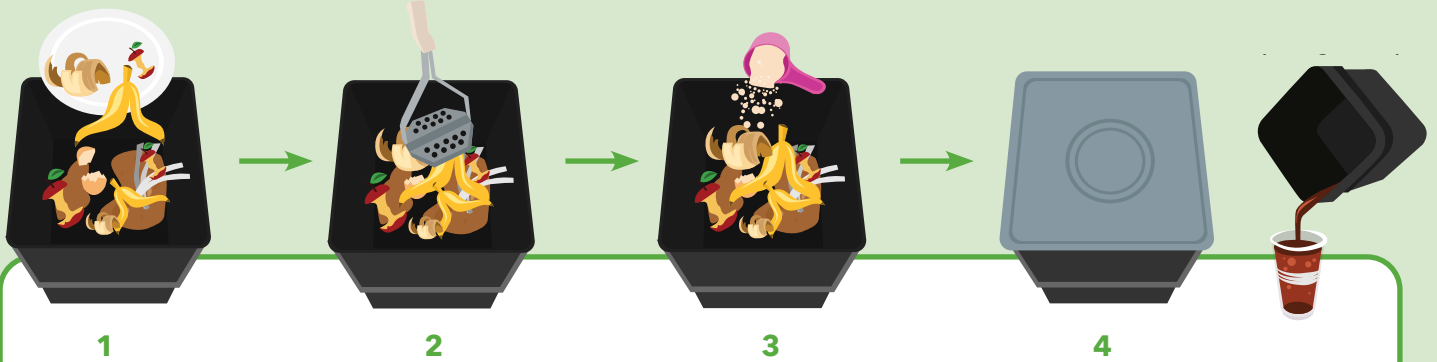

Kaipātiki Project
share in nature's revival

Auckland Council
Te Kaunihera o Tāmaki Makaurau

POKASI

1

2

3

4

KO HONO NGAOHI 'O E POKASI

Tofitofi ha toetoenga me'akai pe keikeinanga (ko e penu'i me'akai) ke 'oua na'a toe lahi hake 'i ha fo'i pulu tãpulu 'o fa'o 'i ha fa'o'anga me'akai.

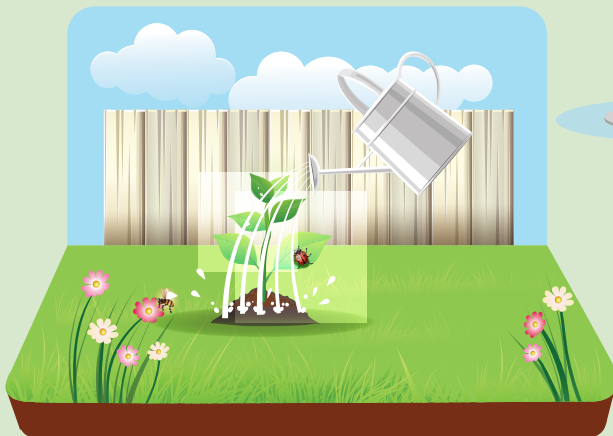
- 1 Tãnaki 'a e penu'i me'akai ko ia ki he kane Pokasi 'o tu'o 1 pe tu'o 2 he 'aho.
- 2 Lolomi hifo 'a e penu'i me'akai ni ke mã'opo'opo ke fakasi'isi'i e hu loto ai ha 'ea.

- 3 Tãnaki ki ai ha sãpuni efuefu lalahi 'e 1 pe 2 'o fakataau ki he matolu 'o e penu 'i he loto kane - 'a ia ko e senitimita e 6.

- 4 Tapuni'i ke malu 'aupito 'a e kane Pokasi.

Fakatafe 'a e huhu'a 'oku 'i he takele 'o e kane 'i he 'aho 'e 2 pe 3 kotoa pe.

Ko e penu 'i he kane 'oku totonu ke namu mahimahi (pickle) pea kamata ke 'asi hake ha tu'unga fulufulua lanu hinehina. Ka hoko ia pea mahino leva 'oku lele lelei.

KO E HA E ME'A KE FAI KI HE HUHUA?

Hua'i tauhua 'i falemãlõlõ, saoa pe 'i he hua'i'anga vai ke tokoni ia ke toe ma'a ange ai 'a e fakatafe.

Ko hono hu'i ko e sãpuni lalahi 'e 2 ki he 3 'o e huhu'a ki he lita vai 'e 5. Fu'ifu'i'aki ia 'a e kelekele pe ko e tefito'i 'akau 'i ho'o ngoue ke nau toe mo'ui lelei ange.

Ko e sãpuni lalahi 'e 3 'o e huhu'a Pokasi

Lita vai 'e 5

KO E HA E ME'A KE FAI KI HE PENU

Ko 'ene fonu pe 'a e kane Pokasi pea tapuni'i malu 'o tuku ai ha 'aho 'e 14 ke 'osi 'a 'ene fakapala. Toutou fakatafe ma'u pe 'a e huhu'a 'i he takele.

Hili e 'aho 'e 10 ki he 14 kuo taimi ke ke faka'aonga'i 'a e Pokasi.

Keli ha luo 'i ho'o ngoue'anga ke loloto hangã ko e kane Pokasi pea liunga 2 'a hono loloa.

Hua'i ki ai 'a e penu mei he kane Pokasi pea tanu hifo 'aki ha kelekele 'o matolu milimita 'e 50 ki he 75. Hili ha uike 'e 3 ki he 4, 'e hoko 'a e penu ko'eni ko e Komiposi pea lava ke to hifo ai 'a ho'o ngoue.

Kapau 'oku 'ikai lava ke hao kotoa eni ki ho'o ngoue'anga, pea ke tãnaki e penu Pokasi koia ki ho'o pini Komiposi. Fa'o hifo e penu'i Pokasi 'o hangã ha "Lanumata" (Green layer). 'Osi pe ho'o fa'o ki he pini Komiposi pea ke 'ufi'ufi 'aki ia ha "Lanumelomelo" lahi fe'unga.

Lanumelomelo

Lanumata

Ngãue'aki 'a e penu'i Pokasi 'o hangã ha "Lanumata"

Ko e saniuisi Komiposi

'E faka'au pe ke toe matolu ange 'a e Komiposi

Komiposi kuo 'osi a'ua'u

